

УДК 7.01:7.04:72.01:004

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-44>**Костянтин ХІВРЕНКО***асистент кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки, Київський національний університет будівництва і архітектури, проспект Повітрофлотський, 31, м. Київ, Україна, 03037***ORCID:** 0009-0009-9260-5384

Бібліографічний опис статті: Хівренко, К. (2025). Між традицією та інновацією: синтез рисунка, живопису та цифрових технологій у формуванні архітектурного мислення. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 345–350, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-44>

МІЖ ТРАДИЦІЄЮ ТА ІННОВАЦІЄЮ: СИНТЕЗ РИСУНКА, ЖИВОПИСУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ АРХІТЕКТУРНОГО МИСЛЕННЯ

Тема синтезу рисунка, живопису та цифрових технологій у формуванні архітектурного мислення розкриває глибинні процеси трансформації сучасної мистецької освіти. Зміни, що відбуваються в архітектурній підготовці, віддзеркалюють прагнення поєднати традиційний образотворчий досвід із новими медіа, що змінюють спосіб сприйняття простору та композиції. Рисунок і живопис, які тривалий час залишалися основою академічної школи, набувають нового значення у цифрову добу – не як архаїчний елемент навчання, а як джерело візуальної логіки, аналітичного мислення й естетичного відчуття гармонії, необхідного для архітектора.

Архітектурне мислення формується через спостереження, аналітику форми, розуміння пропорцій, ритму та кольорових зв'язків. Традиційний рисунок допомагає усвідомити структуру об'єкта, його рівновагу в просторі, а живопис – відчуття колір, світло, матеріальність. Цифрові технології, у свою чергу, відкривають нові інструменти для просторового експерименту: 3D-моделювання, VR/AR-візуалізація, цифровий живопис дозволяють будувати складні віртуальні композиції, створювати інтерактивні середовища, у яких поєднуються аналітична точність і художня виразність. Саме ця взаємодія між аналоговими й цифровими засобами мислення стає основою нової педагогічної парадигми в архітектурній освіті.

Збереження традиційної художньої школи не суперечить технологічному оновленню, а формує міцний ґрунт для його розвитку. Професійна підготовка архітектора спирається не лише на володіння цифровими програмами, а передусім – на глибину сприйняття форми, кольору й простору, які можна сформувати лише через особистий художній досвід. Творчість, що поєднує ручну графіку й цифрову інтерпретацію, сприяє формуванню цілісного мислення – гнучкого, аналітичного та здатного адаптуватися до нових умов проектування.

Сучасний архітектор повинен мислити не лише конструктивно, а й візуально. Його завдання – перетворювати ідею у форму, поєднуючи відчуття матеріалу з розумінням технологічних процесів. Саме тому художні дисципліни мають залишатися центральним елементом архітектурної освіти, а цифрові інструменти – стати природним продовженням традиційної школи. Взаємодія цих напрямів формує нову культуру архітектурної творчості, де інновація спирається на традицію, а технічна майстерність поєднується з художньою інтуїцією.

Синтез рисунка, живопису та цифрових технологій відкриває перспективи для осмислення простору як гармонійної єдності естетичного й конструктивного. Цей підхід змінює не лише освітню систему, а й саму природу архітектурного мислення, формуючи новий тип фахівця – митця, аналітика і дослідника водночас.

Ключові слова: рисунок, живопис, архітектура, цифрові технології, мистецька освіта, візуальна культура, інновації, просторове мислення.

Kostiantyn KHIVRENKO*Assistant at the Department of Fine Arts and Architectural Graphics, Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture, 31 Povitroflotskyi Ave, Kyiv, Ukraine, 03037***ORCID:** 0009-0009-9260-5384

To cite this article: Khivrenko, K. (2025). Mizh tradytsiieiu ta innovatsiieiu: syntezy rysunka, zhyvopysu ta tsyfrovyykh tekhnolohii u formuvanni arkhitekturnoho myslennia [Between tradition and innovation: the synthesis of drawing, painting, and digital technologies in the formation of architectural thinking]. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 345–350, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-44>

BETWEEN TRADITION AND INNOVATION: THE SYNTHESIS OF DRAWING, PAINTING, AND DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF ARCHITECTURAL THINKING

The theme of synthesizing drawing, painting, and digital technologies in shaping architectural thinking reveals the deep transformation processes taking place in contemporary art and design education. The changes occurring in architectural training reflect a desire to connect the traditional visual experience with new media that alter the perception of space and composition. Drawing and painting, which have long formed the foundation of the academic school, acquire new significance in the digital age – not as obsolete components of education, but as sources of visual logic, analytical thinking, and aesthetic harmony essential for architects.

Architectural thinking is developed through observation, analysis of form, understanding of proportions, rhythm, and color relationships. Traditional drawing fosters awareness of structure, balance, and spatial logic, while painting refines the sensitivity to color, light, and materiality. Digital technologies, in turn, open new tools for spatial experimentation: 3D modeling, VR/AR visualization, and digital painting enable the creation of complex virtual compositions and interactive environments that merge analytical precision with artistic expression. This interaction between analog and digital modes of thinking becomes the foundation of a new pedagogical paradigm in architectural education.

The preservation of the traditional art school does not contradict technological renewal but rather forms a strong basis for its development. Professional architectural training depends not only on mastering digital software but primarily on cultivating a deep understanding of form, color, and spatial relationships – qualities that can only arise from direct artistic practice. Creativity that combines hand-drawn graphics with digital interpretation fosters holistic thinking – flexible, analytical, and adaptive to new conditions of design.

A modern architect must think not only constructively but also visually. Their task is to transform ideas into form, merging the sensitivity to material with an awareness of technological processes. For this reason, artistic disciplines remain a central component of architectural education, while digital tools become a natural extension of traditional practice. The interaction of these domains forms a new culture of architectural creativity, where innovation is rooted in tradition, and technical mastery coexists with artistic intuition.

The synthesis of drawing, painting, and digital technologies opens perspectives for understanding space as a harmonious unity of aesthetic and constructive elements. This approach transforms not only the educational process but also the very nature of architectural thinking, shaping a new type of professional – an artist, an analyst, and a researcher at the same time.

Key words: *drawing, painting, architecture, digital technologies, art education, visual culture, innovations, spatial thinking.*

Актуальність проблеми. У сучасних умовах розвитку архітектурної освіти відбувається переосмислення ролі образотворчих дисциплін у формуванні професійного мислення архітектора. Традиційні методики рисунка й живопису, що тривалий час були основою художньої підготовки, сьогодні поєднуються з цифровими технологіями, віртуальними середовищами та системами проектування. Такий синтез розширює можливості розвитку просторового бачення, аналітичного мислення та візуальної культури майбутніх архітекторів, водночас ставлячи перед педагогами нові методологічні виклики.

Актуальність проблеми зумовлена потребою гармонійного поєднання художнього досвіду класичної школи з потенціалом цифрових інструментів, які змінюють характер творчої діяльності. У процесі цифровізації освіти існує ризик втрати зв'язку між рукою, матеріалом і мисленням, що становить основу традиційного рисунка, однак нові технології створюють умови для розширення художнього експерименту та інтерактивного моделювання.

Проблема синтезу рисунка, живопису й цифрових технологій є ключовою у сучасній педагогіці мистецтва та архітектурного дизайну. Її вивчення дозволяє зберегти спадкоємність академічних традицій і водночас сприяє інноваційному розвитку освітнього процесу, орієнтованого на підготовку архітектора нового типу – фахівця, який мислить образно, технологічно та системно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема поєднання традиційних образотворчих дисциплін із цифровими технологіями в архітектурній освіті набуває дедалі більшої актуальності. Сучасні дослідження висвітлюють два взаємопов'язані напрями: збереження академічної спадщини у підготовці архітекторів та впровадження інноваційних цифрових методів у навчальний процес.

Українські автори наголошують на визначальній ролі академічного рисунка як основи формування просторового й аналітичного мислення. У працях Г. Беттгера (2019) систематизовано принципи спостереження та

пропорційності, важливі для архітектурного моделювання. В. Гончаренко (2021) і О. Карпенко (2018) підкреслюють значення інтеграції художніх дисциплін у професійну підготовку архітекторів. О. Протас (2017) акцентує на спадкоємності української школи рисунка та її ролі у формуванні художньої культури.

Питання оновлення методик навчання розглядають М. Бадюл (2024) і О. Роготченко (2022), аналізуючи застосування VR/AR і 3D-технологій у художньо-проектній освіті. Вони підкреслюють, що цифрові засоби не замінюють традиційне навчання, а розширюють його можливості. Схожу позицію висловлюють С. Брильов, В. Кузьмічова та В. Колесников (2024), які наголошують на необхідності гармонійного балансу між академічною школою та цифровими методами.

Дослідниці С. Лопухова (2021) і О. Шевнюк (2023) розглядають розвиток візуального мислення студентів у змішаному форматі навчання, тоді як В. Сидоренко (2020), В. Засипкін і В. Сухенко (2022) доводять ефективність поєднання дистанційних і планшетних технологій із класичними методами рисунка.

Міжнародні автори (В. Edwards, 2012; S. Garner, 2008; A. Agirbaş, 2023; P. Heidari, 2019; S. Ceylan, 2024; R. Oxman, 2017) розглядають цифрові інструменти як засіб розвитку просторового й аналітичного мислення. С. Paul (2015) тлумачить цифрове мистецтво як синтез технології й творчості, а E. Lupton і J. Phillips (2015) демонструють можливість адаптації класичних принципів композиції у цифровому середовищі. Дослідження S. Brylov, I. Glukhenkij і M. Kochubei (2025) підтверджує, що рисунок, живопис і скульптура залишаються основними інструментами формування художнього мислення навіть у цифрову добу.

Сучасний науковий дискурс засвідчує, що традиційний рисунок і живопис не втрачають своєї значущості, а цифрові технології виступають ефективним засобом їх оновлення. Потребує подальшої розробки методологія інтеграції цих підходів у систему архітектурної освіти.

Мета дослідження. Метою дослідження є з'ясування ролі та значення синтезу традиційних художніх дисциплін – рисунка і живопису – з сучасними цифровими технологіями у формуванні архітектурного мислення майбутніх фахівців. У центрі уваги перебуває визначення

взаємодії між класичними методами образотворчої підготовки, що розвивають просторове бачення, аналітичне та композиційне мислення, і цифровими засобами моделювання, які розширюють можливості художнього експерименту. Мета дослідження полягає у пошуку оптимального балансу між традиційною школою академічного рисунка та інноваційними технологічними практиками, що забезпечують підготовку архітектора нового типу – здатного поєднувати художню інтуїцію з технічною грамотністю та цифровою компетентністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку архітектурної освіти характеризується активним оновленням змісту та методів навчання, у якому дедалі більшої ваги набуває поєднання класичних художніх практик із цифровими технологіями. Академічний рисунок і живопис, які традиційно формували базові навички спостереження, аналітичного мислення та відчуття простору, сьогодні розглядаються не лише як навчальні дисципліни, а як універсальні засоби розвитку візуального мислення архітектора. Саме через рисунок студент навчається сприймати об'єкт не як статичну форму, а як систему взаємозв'язків у просторі, що пізніше трансформується у процесі цифрового моделювання.

У межах інноваційних підходів до архітектурної освіти рисунок і живопис поступово переходять у площину синтетичних дисциплін, де відбувається взаємодія традиційних засобів виразності з цифровими інструментами. Педагогічна практика засвідчує, що використання графічних планшетів, програм для 3D-моделювання та візуалізації не зменшує значення класичного малюнка, а навпаки, поглиблює розуміння форми, світлотіні та пропорцій. Віртуальні середовища дозволяють студентам експериментувати з масштабом і композицією, а цифрове креслення допомагає усвідомити логіку конструкції й структури об'єкта. Таким чином, відбувається взаємозбагачення традиційних і сучасних засобів формотворення.

Важливою умовою успішної інтеграції є збереження принципу безпосереднього творчого контакту з матеріалом. Саме робота олівцем, пензлем, тушшю формує у студента відчуття лінії, фактури, ритму та рівноваги – тих базових елементів, що стають невидимими орієнтирами під час цифрового проектування. У цьому

сенсі рисунок виступає не лише вправою, а способом мислення, який визначає структуру подальшого архітектурного бачення. Як зазначають сучасні дослідники (Brylov, Glukhenkij, Kochubei, 2025; Heidari et al., 2019), поєднання аналогових і цифрових технік стимулює креативність і сприяє розвитку аналітичної здатності до перетворення простору.

Живопис, у свою чергу, відіграє важливу роль у формуванні колористичного та емоційного аспекту архітектурного мислення. Завдяки роботі з кольором студент навчається відчувати гармонію та контрасти, усвідомлювати вплив освітлення на об'єм і простір. Цифрові живописні практики – використання графічних планшетів, фотобашингу, VR-застосунків – створюють умови для розширення художнього досвіду без втрати естетичної культури класичного живопису (Paul, 2015; Seylan et al., 2024). Водночас саме традиційна школа забезпечує розвиток глибокого візуального аналізу, який стає основою професійної інтерпретації середовища.

Синтез рисунка, живопису та цифрових технологій формує нову модель архітектурного мислення, що ґрунтується на поєднанні аналітики й інтуїції, логіки й художньої уяви. Цей підхід сприяє підготовці фахівців, здатних працювати на межі мистецтва й технології, зберігаючи спадкоємність академічної традиції та одночасно впроваджуючи інноваційні рішення в архітектурно-дизайнерську практику.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження засвідчило, що синтез рисунка, живопису та цифрових технологій є важливим чинником формування

архітектурного мислення сучасного фахівця. Поєднання традиційних художніх практик із новітніми засобами цифрової візуалізації забезпечує не лише розвиток просторового бачення, композиційного та аналітичного мислення, а й формує цілісну систему професійних компетентностей, необхідних для творчої діяльності архітектора в умовах динамічних технологічних змін. Академічний рисунок і живопис виступають фундаментом візуальної культури, тоді як цифрові інструменти відкривають нові можливості для експерименту, інтерактивного навчання та формування інноваційного підходу до проєктування.

Отримані результати підтверджують, що ефективна підготовка майбутніх архітекторів потребує комплексної методики, заснованої на взаємодії класичних і цифрових засобів навчання. Збереження академічної традиції при одночасному впровадженні цифрових технологій сприяє гармонійному розвитку як художнього, так і технічного мислення, формує здатність до міждисциплінарного бачення та адаптації в сучасному креативному середовищі.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні методичних моделей інтегрованого навчання, що поєднують рисунок, живопис і цифрові практики в єдиному освітньому процесі; у вивченні впливу віртуальної та доповненої реальності на розвиток просторового мислення студентів; а також у створенні експериментальних навчальних програм, які дозволять формувати нову генерацію архітекторів – художньо й технологічно компетентних, відкритих до інновацій і творчого пошуку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бадюл М. Особливості вивчення інноваційних технологій у архітектурній освіті. Архітектурна освіта і наука. 2024. № 1. URL: <https://archinform.knuba.edu.ua/article/view/318157>
2. Беттгер Г. Основи академічного рисунку. Київ: Арт-Прес, 2019. 256 с.
3. Брильов С. В., Кузьмічова В. С., Колесников В. В. Образотворче мистецтво та дизайн в епоху діджиталізації: тренди, виклики. Арт-платФОРМА. 2024. Т. 9, № 2. С. 228–241. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.10.2024.228-241>
4. Брильов С. В., Кузьмічова В. С., Колесников В. В. Виклики та проблеми сучасної академічної художньої школи після реформи освіти в українських мистецьких ЗВО. Арт-платФОРМА. 2024. Т. 9, № 1. С. 281–303. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.9.2024.281-303>
5. Гончаренко В. Дизайн та образотворче мистецтво. Львів: Академія, 2021. 312 с.
6. Карпенко О. Традиції й інновації у мистецькій освіті. Київ: Мистецтво, 2018. 284 с.
7. Лопухова С. Рисунок і живопис для майбутніх графічних дизайнерів в умовах пандемії. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2021. № 1(3). URL: <https://demiurge.knukim.edu.ua/article/view/246851>
8. Протас О. В. Українська школа рисунку: традиції та сучасність. Київ: Либідь, 2017. 256 с.

9. Роготченко О. М. Сучасні трансформації художньої освіти: виклики цифрової доби. Харків: ХДАДМ, 2022. 192 с.
10. Семенова О. Методика навчання педагогічного рисунка. Методика та освіта. 2024. № 3. URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/302898>
11. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво у добу цифрових технологій. Київ: Фенікс, 2020. 240 с.
12. Шевнюк О. Л. Загальнодидактичні основи навчання рисунка студентів у вищій художній освіті. ArtEdu. 2023. № 5. URL: <https://artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/194>
13. Засипкін О., Сухенко В. Академічний рисунок в умовах дистанційного навчання. Art and Education Review. 2022. № 2. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/a41b/ed05dd3ad0404a2f097b1e82acc74aa7bddf.pdf>
14. Agirbaş A. A methodology for 3D digital sketching practice in undergraduate architectural education. Journal of Art & Design Education. 2023. 41(1).
15. Brylov S., Glukhenkij I., Kochubei M. Visual arts in the professional training of a designer: The importance of drawing, painting, and sculpture. Baltic Journal of Legal and Social Sciences. 2025. № 2. С. 104–112. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-13>
16. Ceylan S., et al. The contribution of digital tools to architectural design studio. Frontiers of Architectural Research. 2024. (online). DOI: 10.1016/j.foar.2024.03.012.
17. Edwards B. Drawing on the Right Side of the Brain. New York: Tarcher, 2012. 320 p.
18. Heidari P., et al. Pen-and-paper versus digital sketching in architectural design. International Journal of Architectural Computing. 2019. DOI: 10.1177/1478077119834694.
19. Lupton E., & Phillips J. Graphic Design: The New Basics. New York: Princeton Architectural Press, 2015. 264 p.
20. McCloud S. Understanding Comics: The Invisible Art. New York: Harper Perennial, 1993. 224 p.
21. Oxman R. Theories and models of parametric design thinking. Design Studies. 2017. 52: 4–39. DOI: 10.1016/j.destud.2017.07.001.
22. Oxman R. Theory and design in the first digital age. Design Studies. 2006. 27(3): 229–265. DOI: 10.1016/S0142-694X(05)00007-9.

REFERENCES:

1. Badjul, M. (2024). Osoblyvosti vyvchennia innovatsiinykh tekhnolohii u arkhitekturnii osviti [Features of studying innovative technologies in architectural education]. *Arkhitekturna osvita i nauka, 1*. Retrieved from <https://archinform.knuba.edu.ua/article/view/318157> [in Ukrainian].
2. Bettger, H. (2019). *Osnovy akademichnoho rysunku* [Fundamentals of academic drawing]. Kyiv: Art-Pres. [in Ukrainian].
3. Brylov, S. V., Kuzmichova, V. S., & Koliesnikov, V. V. (2024). Obrazotvorche mystetstvo ta dyzain v epokhu didzhitalizatsii: trendy, vyklyky [Fine arts and design in the era of digitalization: Trends and challenges]. *ART-Platforma, 9*(2), 228–241. <https://doi.org/10.51209/platform.2.10.2024.228-241> [in Ukrainian].
4. Brylov, S. V., Kuzmichova, V. S., & Koliesnikov, V. V. (2024). Vyklyky ta problemy suchasnoi akademichnoi khudozhnoi shkoly pislia reformy osvity v ukrainskykh mystetskykh ZVO [Challenges and problems of the modern academic art school after the education reform in Ukrainian art institutions]. *ART-Platforma, 9*(1), 281–303. <https://doi.org/10.51209/platform.1.9.2024.281-303> [in Ukrainian].
5. Honcharenko, V. (2021). *Dyzain ta obrazotvorche mystetstvo* [Design and fine arts]. Lviv: Akademiia. [in Ukrainian].
6. Karpenko, O. (2018). *Tradytsii y innovatsii u mystetskii osviti* [Traditions and innovations in art education]. Kyiv: Mystetstvo. [in Ukrainian].
7. Lopukhova, S. (2021). Rysunok i zhyvopys dlia maibutnikh hrafichnykh dyzaineriv v umovakh pandemii [Drawing and painting for future graphic designers during the pandemic]. *Demiurg: Idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu, 1*(3). Retrieved from <https://demiurge.knukim.edu.ua/article/view/246851> [in Ukrainian].
8. Protas, O. V. (2017). *Ukrainska shkola rysunku: tradytsii ta suchasnist* [Ukrainian school of drawing: Traditions and modernity]. Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
9. Rohotchenko, O. M. (2022). *Suchasni transformatsii khudozhnoi osvity: vyklyky tsyfrovoy doby* [Contemporary transformations of art education: Challenges of the digital age]. Kharkiv: KhDADM. [in Ukrainian].
10. Semenova, O. (2024). *Metodyka navchannia pedahohichnoho rysunka* [Methods of teaching pedagogical drawing]. *Metodyka ta osvita, 3*. Retrieved from <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/302898> [in Ukrainian].
11. Sydorenko, V. D. (2020). *Vizualne mystetstvo u dobu tsyfrovyykh tekhnolohii* [Visual art in the era of digital technologies]. Kyiv: Feniks. [in Ukrainian].
12. Shevniuk, O. L. (2023). *Zahalnodydaktychni osnovy navchannia rysunka studentiv u vyshchii khudozhnii osviti* [General didactic principles of teaching drawing to students in higher art education]. *ArtEdu, 5*. Retrieved from <https://artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/194> [in Ukrainian].

13. Zasyupkin, O., & Sukhenko, V. (2022). Akademichnyi rysunok v umovakh dystantsiinoho navchannia [Academic drawing in distance learning]. *Art and Education Review*, 2. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/a41b/ed05dd3ad0404a2f097b1e82acc74aa7bddf.pdf> [in Ukrainian].
14. Agirbaş, A. (2023). A methodology for 3D digital sketching practice in undergraduate architectural education. *Journal of Art & Design Education*, 41(1).
15. Brylov, S., Glukhenkij, I., & Kochubei, M. (2025). Visual arts in the professional training of a designer: The importance of drawing, painting, and sculpture. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, 2, 104–112. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-13>
16. Ceylan, S., et al. (2024). The contribution of digital tools to architectural design studio. *Frontiers of Architectural Research*. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2024.03.012>
17. Edwards, B. (2012). *Drawing on the right side of the brain*. New York: Tarcher.
18. Heidari, P., et al. (2019). Pen-and-paper versus digital sketching in architectural design. *International Journal of Architectural Computing*. <https://doi.org/10.1177/1478077119834694>
19. Lupton, E., & Phillips, J. (2015). *Graphic design: The new basics*. New York: Princeton Architectural Press.
20. McCloud, S. (1993). *Understanding comics: The invisible art*. New York: Harper Perennial.
21. Oxman, R. (2006). Theory and design in the first digital age. *Design Studies*, 27(3), 229–265. [https://doi.org/10.1016/S0142-694X\(05\)00007-9](https://doi.org/10.1016/S0142-694X(05)00007-9)
22. Oxman, R. (2017). Theories and models of parametric design thinking. *Design Studies*, 52, 4–39. <https://doi.org/10.1016/j.destud.2017.07.001>
23. Paul, C. (2015). *Digital art*. London: Thames & Hudson.

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 18.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025